

Демокрацията И Правата На Човека

▶▶ ЗАПОЧВАТ ОТ НАС! ◀◀

Съвет на Европа

Харта за образование за
демократично гражданство
и образование по правата
на човека

Харта
за всички

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Демокрацията И Правата На Човека

▶▶ ЗАПОЧВАТ ОТ НАС! ◀◀

Съвет на Европа

Харта за образование за
демократично гражданство
и образование по правата
на човека

Харта
за всички
▶▶▶▶

Изразените в тази брошура мнения принадлежат на автора и не отразяват непременно официалната политика на Съвета на Европа.

Всички искания за възпроизвеждане или превод на целия документ или на част от него се отправят към Дирекция „Комуникация“ (F-67075 Strasbourg Cedex или publishing@coe.int). Всяка друга кореспонденция във връзка с тази публикация се изпраща до Отдел „Образование“ при Съвета на Европа.

Тази публикация е отпечатана с щедрата подкрепа на правителството на Финландия

Редактор:
Elena Díez Villagrasa

Рецензент:
Annette Schneider

Коректор:
Catherine Rowles-Holm

Графичен дизайн,
оформление и илюстрации:
Pamrapeo

© Съвет на Европа, август 2012 г.
Отпечатано в Съвета на Европа
Преиздадено през януари 2014 г.

COUNCIL OF EUROPE

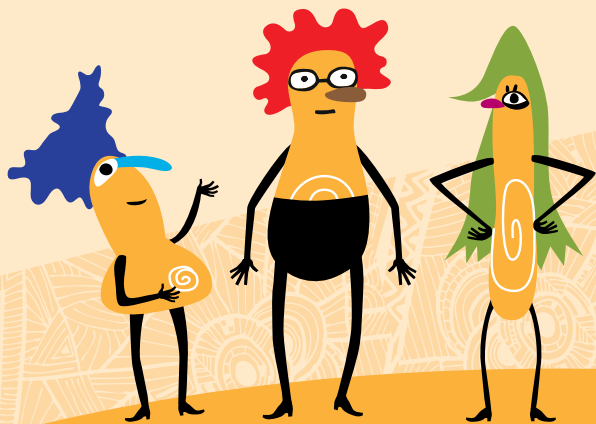
CONSEIL DE L'EUROPE

КАКВО ЩЕ ОТКРИЕТЕ ТУК?

1	Защо е нужна Харта?	5
2	Какво са правата на човека?	6
3	Какво е демократично гражданство?	8
4	Какво е образование за демократично гражданство и образование по правата на човека?	11
5	Кои са принципите на правата на човека и демокрацията?	13
	▶ Ценност на многообразието	14
	▶ Включване на всички	16
	▶ Равни възможности за всички	17
	▶ Зачитане на човешкото достойнство	18
	▶ Живот в мир	19
6	Кои са участниците в ОДГ/ОПЧ?	20
7	Зачитат ли се правата на човека и демокрацията в училищата и в организациите? ..	23
8	Какво можем да направим в подкрепа на ОДГ/ОПЧ?	26

Хартата на Съвета на Европа за образование за демократично гражданство и образование по правата на човека е правен документ за неща, които засягат всички нас.

От тази публикация можете да научите за какво се говори в Хартата и каква е връзката и с ежедневието ви живот.

В текста ще откривате различни означения, които ще ви помогнат да разберете по-добре Хартата:

Примери

Идеи за действия

Най-важните идеи

Размишления
В много култури костенурките са символ на мъдрост. Когато видите нарисувана костенурка, отделете малко време, за да обмислите предлаганите идеи.

1 ЗАЩО Е НУЖНА ХАРТА?

Съветът на Европа е създаден през 1949 г. и обединява държави, които споделят следните ценности:

- ▶ **права на човека**
- ▶ **демокрация**
- ▶ **и върховенство на закона**

Хартата за образование за демократично гражданство и образование по правата на човека е изработена, за да защитава тези ценности в и чрез образованието.

ВЪРХОВЕНСТВОТО НА ЗАКОНА означава, че властите в държавата, например, правителството, са задължени да се съобразяват със закона също като всички останали хора в тази държава; те не могат да правят каквото си искат само защото са власти.
За да научите повече за **ПРАВАТА НА ЧОВЕКА** и **ДЕМОКРАЦИЯТА**, вижте глави 2 и 3.

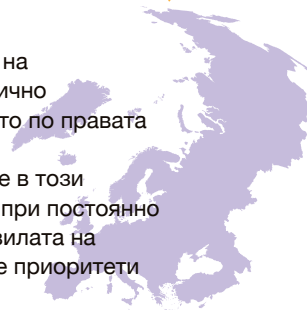
Същевременно, важно е всички хора също да следят за изпълнението на предложенията от Хартата там, където живеят.

Тук ще откриете тези препоръки, както и някои идеи за това как и вие можете да допринесете с нещо, защото демокрацията и правата на човека започват от нас!

През 2010 г. всички 47 държави – членки на Съвета на Европа приеха тази харта. С това правителствата на тези държави:

- ▶ признаха важното значение на образованието за демократично гражданство и образованието по правата на човека;
- ▶ приеха да следват вписаните в този документ идеи и препоръки при постоянно спазване на законите и правилата на своите държави и основните приоритети за живеещите в тях хора.

Не бъркайте Съвета на Европа с Европейския съюз, който има 28 държави членки!

Хартата е посветена на **образованието за демократично гражданство** и **образованието по правата на човека**. Какво по-точно означава това?

2 КАКВО СА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА?

Правата на човека изразяват това, което е **нужно** на хората, за да живеят достойно. Когато правата на човека не се спазват, хората са третирани така, сякаш не са човешки същества.

Никой не може да ви отнеме правата на човека.

От какво се нуждаете, за да живеете добре, безопасно и здравословно, и да растете?

Дали някои от тези неща са ви необходими, защото все още не сте възрастни? Ако да, то кои именно?

Правата на човека не винаги са били спазвани, затова в хода на историята са съставяни различни документи, съдържащи закони за защитата им. Един от най-важните документи е **„Всеобщата декларация за правата на човека“**. С този документ държави от целия свят за първи път приемат да защитават правата на човека. Той, обаче, не е единственият; например, **„Европейската конвенция за правата на човека“** е документ с изключителна важност за защитата на правата в Европа.

Правата на човека са еднакви за всички човешки същества навсякъде по света.

Деца **имат особени нужди**: те са по-уязвими, тъй като още растат и се развиват. Затова техните права са определени по особен начин, като **„права на детето“**, и в отделен документ – **„Конвенцията за правата на детето“**.

Това се случва през 1948 г. след две опустошителни световни войни, по време на които правата на човека изобщо не са спазвани.

За повече информация вижте www.echr.coe.int/ECHR

Човешки същества на възраст под 18 години.

□ Върнете се към съставения от вас списък с това, от което се нуждаете, и проверете в **Конвенцията за правата на детето** дали вашите нужди всъщност не са права.

КОНВЕНЦИЯ ЗА ПРАВТА НА ДЕТЕТО

- Право на живот и на развитие
- Право на защита срещу дискриминация
- Право на име и на гражданство
- Право детето да бъде отглеждано от своите родители или от други отговорни хора
- Право на защита срещу всякакви форми на насилие и злоупотреба
- Право на здраве и на здравни грижи
- Право на живот в добри условия, които допринасят за развитието на детето
- Право на образование
- Право на отдих, игра и култура
- Право на изразяване на мнения и на вземане под внимание на тези мнения
- Право на собствени мисли, убеждения и религия
- Право на срещи и присъединяване към групи и организации заедно с други деца
- Право на неприкосновеност на личния живот
- Право на достъп до информация
- Право на специална закрила за деца бежанци
- Право на специална закрила и подкрепа за деца с увреждания
- Право на деца от малцинства или от коренно население да учат и използват езика, религията и традициите на своите семейства
- Право на специална закрила за деца, засегнати от войни

Пълната версия на документа, приет на 20 ноември 1989 г., можете да намерите на адрес <http://www.unicef.org/magic/briefing/uncorc.html>.

Знаете ли за случаи, в които правата на човека не са били спазени (от приятели, книги, телевизия, сами сте видели и т.н.)?

Имали ли сте някога чувството, че правата ви не се спазват? Какво направихте тогава?

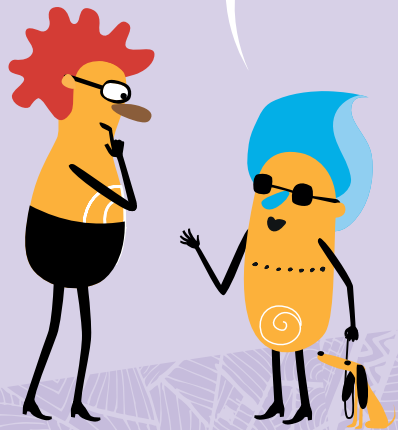
Какво трябва да правят хората, когато техните права или правата на други хора не се зачитат?

3 КАКВО Е ДЕМОКРАТИЧНО ГРАЖДАНСТВО?

Демокрацията е един от възможните начини за организиране на група хора. Тя е форма на управление на държава, но също и на малко село или на клас в училище.

Как да разпознаем демокрацията?

□ Проверете дали живеете в демокрация

- Хората сами вземат решения по важни за тях въпроси.
- В повечето случаи хората не решават пряко, а гласуват и избират свои представители, които да защитават идеите им при вземането на решения.
- Избраните лица действат за благо на всички хора, а не в свой собствен интерес. Ето защо те трябва да обясняват мотивите за действията си и носят отговорност за тях.
- Хората могат да предприемат и други действия освен гласуване, за да оказват влияние върху решенията; например, хората могат да излязат на демонстрация, ако не са съгласни с нещо, или да участват в сдружения.
- В дадена държава конституцията, и други закони отразяват споразумението между **гражданите** – народът на тези държави – по правилата и принципите, които да се спазват.
- Решенията се приемат в съответствие с мнението на мнозинството от гражданите, но мнението на малцинствата също се взема под внимание, а малцинствените групи са защитени.

Това е основната група от правила и закони в дадена държава, които са залегнали в основата на нейната организация; тя определя как и от кого се изработват и защитават законите, както и естеството на отношенията между правителството и гражданите.

Демокрацията е система за организиране на групи от хора. Затова.
демокрацията наистина може да започне от нас!

Във вашето училище, отбор или клуб има ли определени правила, които всички вие спазвате, за да работите, живеете и действате заедно?

Какви са вашите права и отговорности?

Кой е създал тези правила?

Те могат ли да бъдат изменени? Ако да, то как?

Какво става, когато хората не спазват тези правила?

Изразът, **демократично гражданство**, означава важната роля, която хората в дадена общност или държава трябва да играят: да вземат активно участие в решенията, засягащи тях и тяхната общност.

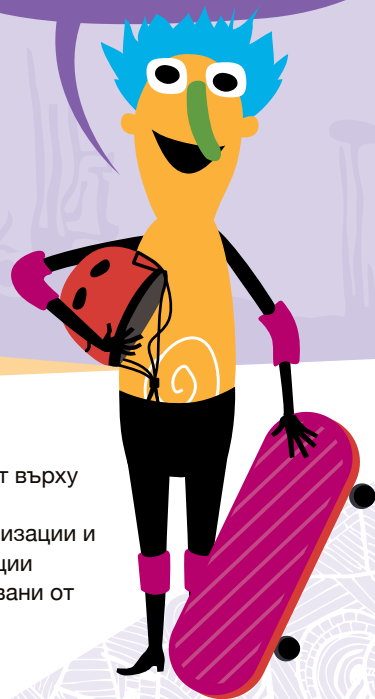
Прекалено малък съм, за да гласувам... значи, не мога да участвам!

Нищо подобно! Можеш да участваш и по други начини, не само чрез гласуване. Виж мен — участвам в организация, в която правим разни неща заедно: веднъж почистихме гората близо до града, друг път организирахме съвместни дейности заедно с група възрастни хора.

Правим полезни неща за квартала си и за другите хора. Ето защо смятам, че ние участваме, просто по различен начин!

Така е! Близо до моето училище има площадка за скейтборд, на която обикновено ходим през междучасията; веднъж общината реши да построи на нея жилищен блок. Това никак не ни хареса и група учители и ученици написахме писмо срещу този план. Всички в училище и в квартала го подписаха! Независимо че не гласувахме, ние постигнахме промяна на окончателното решение: площадката за скейтборд още си е там!

Хората могат да въздействат върху живота на общността чрез сдружения, младежки организации и неправителствени организации (НПО), създавани и управлявани от самите граждани.

4 КАКВО Е ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ДЕМОКРАТИЧНО ГРАЖДАНСТВО И ОБРАЗОВАНИЕ ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА?

Хартата е посветена не само на **правата на човека и демократичното гражданство**, но и на **образованието**!

Образованието е право, но също и начин да се направи възможно упражняването на другите права.

Персонаж: В моя квартал има много проблеми: лошо здраве, много безработни, много младежи напускат училище... Заедно с други млади хора участвах в проект, посветен на нашите права.

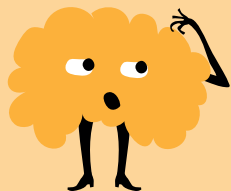
Там научих кои са правата ми и къде мога да намеря помощ за тяхното спазване. В този проект разбрах, че съществуват стипендии за ученици от средните училища: кандидатствах и спечелих такава!

За да научите повече за проектите за достъп на младите хора до права, вижте www.coe.int/enter.

Както **образованието за демократично гражданство**, така и **образованието по правата на човека** разглеждат неща, които са важни за вас като личност и като част от обществото, в което живеете.

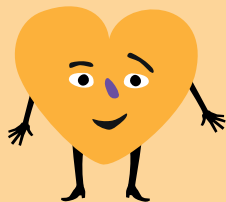
Както **образованието за демократично гражданство**, така и **образованието по правата на човека** ни помагат:

да разберем правата си и демократията;
ДА УЧИМ ПОВЕЧЕ ЗА ТЯХ

да осъществяваме на практика нашите права и демократията, да защитаваме правата си и правата на другите хора, ако те не се спазват;
ДА УЧИМ В ТЯХНА ПОДКРЕПА

да изживеем и да почувстваме принципите на правата на човека и демократията;
ДА УЧИМ ЧРЕЗ ТЯХ

Образованието за демократично гражданство и образованието по правата на човека са толкова тясно свързани, че в този документ за тях се говори като за единна идея.

Образование за демократично гражданство и образование по правата на човека = ОДГ/ОПЧ

- Вижте пособието **Compasito**: www.coe.int/compasito
- Вижте пособията **Living Democracy**: <http://www.coe.int/education> > Education for Democratic Citizenship and Human Rights > Resources > Teacher Manuals I-VI)
- Попитайте учителите или младежките си лидери дали ги познават. Тези учебни пособия включват дейности в областта на образованието за демократично гражданство и образованието по правата на човека за обучение **за, в подкрепа на и чрез** правата на човека и демократията.

5 КОИ СА ПРИНЦИПИТЕ НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И ДЕМОКРАЦИЯТА?

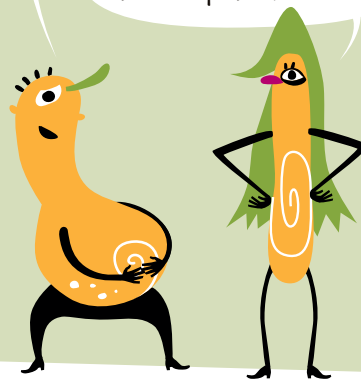

Правителствата ни трябва да създават правила и възможности за обучение, което да зачита и да насърчава тези принципи.

Всички хора също трябва да ги зачитат и насърчават.

Това, обаче, не винаги е много лесно в реалния живот...

Спазват ли се тези принципи във вашата група?
На следващите страници до всеки от принципите е нарисован термометър, който ще ви помогне да отговорите на този въпрос.

Отбележете с кръстче във всеки от термометрите **до каква степен сподед вас тези принципи се спазват във вашето обкръжение** (в класа, в групата или организацията ви, и т.н.).

ЦЕННОСТ НА МНОГООБРАЗИЕТО

Около нас съществуват множество култури, религии, начини на живот и разбираня за живота. Важно е да зачитаме всички хора независимо от различията ни, тъй като всички ние имаме равни права.

Често хората са дискриминирани – към тях не се проявява уважение само защото са различни от другите. Понякога това се случва, тъй като другите хора имат определени представи за тях, които са неверни. Това са или дочути от тях неща, или крайно опростени идеи. Много често медиите повтарят и подсилват тези отрицателни образи. Когато се говори за други човешки същества и групи, важно е да се помисли добре, преди нещата да се приемат за истини.

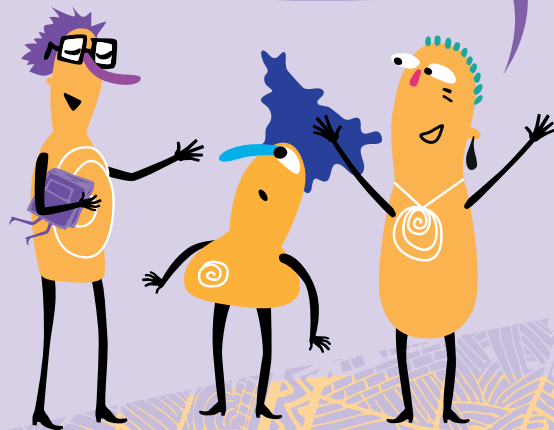
Какъв е образът на хора, различни от мнозинството, който медиите във вашата страна представят?

Според вас какъв образ би трябвало да представят медиите?

„Живата библиотека“ работи като обикновена библиотека, в която читателите идват и заемат „книга“ за определен срок, а след като я прочетат, я връщат отново в библиотеката.

Има само една разлика: книгите в „живата библиотека“ всъщност са човешки същества! Те са от групи, които често са дискриминирани.

Книгите и читателите разговарят помежду си, като по този начин читателите имат възможност да се запознаят с истински човек и да променят отрицателните представи, които дотогава са имали за неговата група.

Всички хора са важни. Не бива да изпускате възможността да обменяте идеи с различни хора и да се учим едни от други. **Многообразието обогатява нашето общество.**

Веднъж изпълнявах ролята на „книга“ в една библиотека в Чешка република. Всички знаят, че хората имат много предрасъдъци срещу ромската общност, затова бях малко притеснен, когато приех тази роля. Тези, които ме „заемаха в библиотеката“, обаче, проявиха неподправен интерес към нашата култура и обичаи, и към моя живот.

Представи си всички да сме еднакви. Това би било много скучно, нали?

Ценност на многообразието

Изцяло се спазва

Изобщо не се спазва

- Предложете на вашето училище или сдружение да организира „жива библиотека“.
- Прочетете как да се осъществи това на адрес <http://www.eycb.coe.int/eycbwwwroot/hre/>
> > Не съдете за книгата по корицата!
Ръководство за организатора на „жива библиотека“

ВКЛЮЧВАНЕ НА ВСИЧКИ

Чувствали ли сте се понякога изолирани от някоя група?

Веднъж се почувствах наистина изключена. През междучасията в училище исках да играя футбол, но понеже всички играчи бяха момчета, не ме приеха да играя с тях. И момчетата, и момчетата ми се присмяха, защото, както те казаха, момчетата не играели футбол. Тогава се чувствах много зле.

Разбирам за какво говориш. Веднъж не можах да отида на училищна екскурзия, защото цената беше прекалено висока за семейството ми. Бях разстроена, а и след екскурзията не можех да участвам в разговорите на моите съученици за нея.

Трябва да се стремим никога в нашето общество да не бъде жертва на дискриминация, тъй като няма никакви основания, на които някой да бъде изключван от него: **всички ние сме човешки същества!**

Има ли във вашия клас или група хора, които биха могли да се чувстват изключени? Защо?

Има ли във вашата общност хора, за които се смята, че не са част от нея?

Какво трябва да се промени във вашата общност, за да могат всички да участват в нейния живот?

По различен начин ли се третират момчетата и момчетата във вашето училище или организация?

Изобщо не се спазва

Изцяло се спазва

РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ВСИЧКИ

Тъй като всички ние сме човешки същества, трябва да осигурим равнопрано третиране за всички и еднакви шансове за участие в общността, в която живеем! Въпреки различията в семействата, убежденията, нещата и хората, които харесваме, независимо дали сме момчета или момичета, каквито и да са нашите способности, **ние всички сме равни в правата си.**

В нашата местна младежка организация в Обединеното кралство има едно момче на име Уилям. Той има церебрална парализа и затова не може да движи ръцете и краката си, нито да говори.

Откакто той се присъедини към нас, планираме по-старателно нашите мероприятия. В началото не беше лесно, но сега съвсем естествено съобразяваме обичайните си дейности, за да може и той да участва в тях.

Например, когато групата поиска да организираме бягане с препятствия, се разделихме на два отбора. Отборът на Уилям трябваше да го пренася върху одеяло, а другият отбор избра един от членовете си, когото носеха върху друго одеяло.

За щастие, Уилям е безстрашно момче, така че на неговия отбор се налагаше да спира само от време на време, когато заедно с Уилям се захласаха от смях

За повече информация:
www.ifm-sei.org > Кампания
„Всички заедно“.

□ Проучете квартала си

Отбележете на картата любимите си места. Посетете всяко от тях и проверете дали хората с увреждания (намалена подвижност, зрителни или слухови увреждания, ...) могат лесно да стигнат до него и да се забавляват. Помислете дали тези хора биха могли да живеят, работят или играят удобно и безопасно в квартала ви.

ЗАЧИТАНЕ НА ЧОВЕШКОТО ДОСТОЙНСТВО

Това, което ни обединява въпреки всички различия, е човешкото достойнство. Всички ние се нуждаем от това да ни ценят като човешки същества – нито повече, нито по-малко. Никой не трябва да се отнася към другите хора с жестокост, насилие или по оскърбителен начин.

Когато хората не се чувстват сигурни в своето училище или група, защото някой по-силен ги заплашва, преследва или се отнася зле с тях – тормози ги –, техните права на човешки същества не се спазват.

Разбрахме, че в училището ни в Португалия някои от по-големите ученици тормозят по-малките. Подготвихме театрална постановка, за да покажем защо това се е случило и до каква степен то нарушава правата на тези момчета и момичета.

Играхме я пред почти всички класове, и за учениците, и за учителите, и така всички видяха как всеки може да допринесе за предотвратяване на подобни случки в бъдещето.

Изобщо не се спазва

Изцяло се спазва

Във вашето училище или група всички ли се чувстват в безопасност?

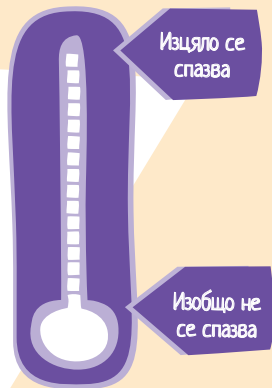
- Проверете дали съществува местна служба за помощ/горещ телефон, на който хората под 18-годишна възраст могат да се обадят в случаи на тормоз
- НОМЕР НА СЛУЖБАТА ЗА ПОМОЩ/ГОРЕЩ ТЕЛЕФОН: _____

ЖИВОТ В МИР

Ако всички прилагат принципите на правата на човека и демокрацията, светът може да стане по-справедлив и по-мирен. Да се живее заедно, обаче, не е лесно, и винаги ще се намират причини за недоразумения и конфликти.

Важно е такива конфликти да се разрешават по **мирен път**. Диалогът е най-ефективният начин за това, тъй като помага за намирането на приемливи за всички решения.

Как се справяте с конфликтите между членовете на вашата група или вашия клас?

Персонаж: В моето училище, както и в много други средни училища в Испания, съществува система за медиация при конфликти между ученици: неутрален ученик помага на двамата участници в конфликта да намерят по ненасилствен начин позитивно решение и за двете страни чрез разговори помежду си. Благодарение на тази система отношенията между учениците се подобряват, няма нужда от намеса на възрастните и се избягва налагането на наказания. Всички, които проявихме интерес да станем медиатори при конфликти, се записахме в списък и след няколко процедури за подбор избраните преминаха обучение, водено от професионални медиатори.

6 КОИ СА УЧАСТНИЦИТЕ В ОДГ /ОПЧ?

Коя е първата ви мисъл, когато чуете думата „ОБРАЗОВАНИЕ“?

Много пъти отговорът е „училище“. Дали обаче това наистина е единственото място, където хората могат да се обучават?

Къде можем да се обучаваме?
В училище, от обкръжението, в библиотеката...

.....

.....

.....

.....

Нашите правителства и учители трябва да осигурят включването на ОДГ/ОПЧ в програмата ни за обучение от детската градина до средното образование, а също, в университетите или в други институции за висше образование.

Означава ли всичко това, че ОДГ/ОПЧ не е само за децата и младежите?

Точно така! ОДГ/ОПЧ е за всички, независимо от тяхната възраст, защото трябва да се учим през целия си живот!

ОДГ/ОПЧ е необходимо за всички и през целия ни живот.

Младежките организации и неправителствените организации (НПО) играят важна роля за ОДГ/ОПЧ по редица причини:

- ▶ те допринасят за по-добър живот в общностите, в които работят;
- ▶ много често те предоставят пространство, където могат да се упражняват правата на човека и демокрацията

За ОДГ/ОПЧ е важно нашите правителства да признават ценния принос на младежките организации и на НПО за образованието, и да ги подкрепят при необходимост.

Ние се учим и от **ежедневния си опит, от обкръжението си** и от **хората, с които живеем**: съседни, меди, приятели...

В работата по ОДГ/ОПЧ е важно да се привличат хора, места или институции, които имат влияние върху нас.

Дали родителите са измежду тези важни хора, които трябва да участват в обучението?

Разбира се!

Чувал съм, че в цяла Европа съществуват асоциации на родителите и настояниците. Каква е тяхната дейност?

Тези групи от майки, бащи и настояници се стремят да подобряват сътрудничеството между училището и семействата, особено във връзка с обучението на учениците.

Това е интересно! Не забравяйте, обаче, че понякога самите младежи поемат инициативата да работят в областта на ОДГ/ОПЧ.

- Върнете се към списъка на стр. 20 – на места и хора, от които можете да научите нещо – и ако сте изпуснали нещо, го допълнете с нови идеи, възникнали при прочита на тази глава.

Мислили ли сте някога да играете ролята на учител за вашата група или за съучениците ви? Какви предимства би могло да има това?

Открихте ли в предходните глави някакви вдъхновяващи примери, в които младежи работят в областта на ОДГ/ОПЧ заедно със своите съученици и приятели?

В образователния процес участват множество различни институции и хора; ОДГ/ОПЧ се отнася до всички тях. Ето защо препоръките в тази глава трябва да се вземат под внимание от всички.

7 ЗАЧИТАТ ЛИ СЕ ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И ДЕМОКРАЦИЯТА В УЧИЛИЩАТА И В ОРГАНИЗАЦИИТЕ?

Не е възможно обучение по демокрация и права на човека в обкръжение, в което те не се спазват.

Хартата изтъква, че институциите, работещи с ОДГ/ОПЧ, особено **училищата и младежките организации**, трябва да спазват принципите и ценностите на правата на човека и да са организирани по демократичен начин.

Как можем да разберем дали училищата и младежките организации прилагат ценностите на правата на човека и демокрацията?

Ценностите винаги са свързани с отношения и действия; въпросните действия могат да зачитат и насърчават тези ценности, или обратното. Например, условията за записване в нашето училище или за членство в нашата младежка организация могат да ни разкрият дали се спазва принципът за включване на всички.

Можете ли да кажете, че се срещате на практика с ценностите и принципите на ОДГ/ОПЧ във вашето обкръжение (в училището, организацията ви, спортния клуб...)? Отбелязаното от вас на термометрите в глава 5 може да ви помогне да отговорите.

- винаги
- много често
- рядко
- никога

Можете ли да посочите конкретни действия, които вашето училище или младежка организация предприема или би трябвало да предприема за насърчаване на принципите на правата на човека и демокрацията?

.....

.....

.....

.....

Училищата и младежките организации предлагат множество възможности за превръщане на теорията в практика! В тях можем да се учим на основата на опита си за правата на човека и демокрацията.

Вземат ли се под внимание вашите мнения за дейностите във вашето училище/ младежка организация?

.....

Как се вземат решенията във вашата група или клас?

.....

Може ли този процес да се подобри? Как?

.....

Демокрацията е ефективна, когато всички участват в нея; същото е валидно и за ОДГ/ОПЧ.

Кой трябва да има думата за това какво да учите?

.....

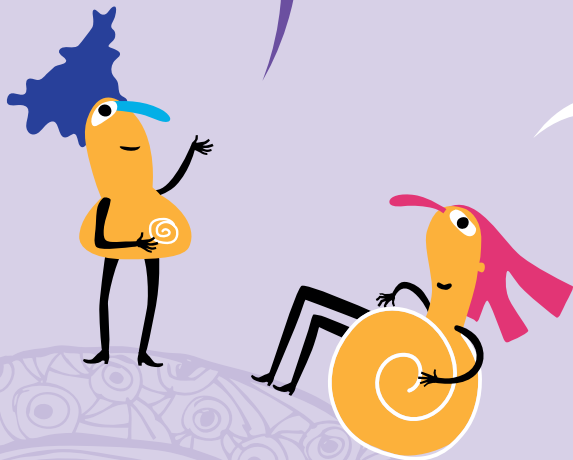
Във вземането на решенията за това какво и как да учите във вашето училище и младежка организация би трябвало да участват много хора!

Вашите учители, младежки лидери, семействата ви, други хора, участващи в образователния процес — като, например, тези, които съставят законите за образованието —...

Но преди всичко, самите вие, като ученици или като членове на организация

Един от възможните начини да участвате е чрез ученическия съвет (или съюз). Това е сдружение само за ученици, чрез което учениците могат да изразяват своите мнения и безпокойства във връзка с училището. В някои училища ученическите съвети могат не само да изразяват мнения, но и да гласуват в училищния съвет, който е основният орган за приемане на решения в училището.

- Проверете дали във вашето училище има ученически съвет или дали във вашата организация съществуват подобни структури. Да НЕ

Ако отговорът е ДА:

- Проверете каква е основната му задача.

Ако отговорът е НЕ:

- Свържете се с националния си ученически съвет за съдействие за създаването на такъв (информация можете да намерите на адрес www.edufile.info)

Участието, обаче, върви заедно с още нещо. Всеки трябва да поема и **отговорности**.

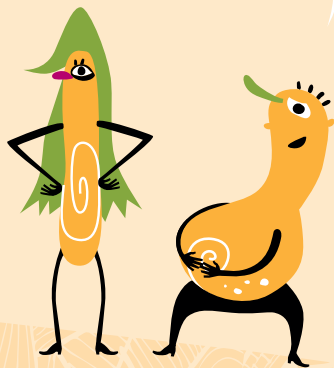
Ако приемаме, че ще обсъждаме позициите си в класа, трябва да изложим мнението си. Необходимо е, обаче, и да даваме на всички други възможност да направят това, както и да уважаваме техните гледни точки, дори и да са различни от нашите.

Да не забравяме правителството! Нашите правителства също трябва да участват в решенията относно образованието и да поемат отговорност за това.

8 КАКВО МОЖЕМ ДА НАПРАВИМ В ПОДКРЕПА НА ОДГ /ОПЧ?

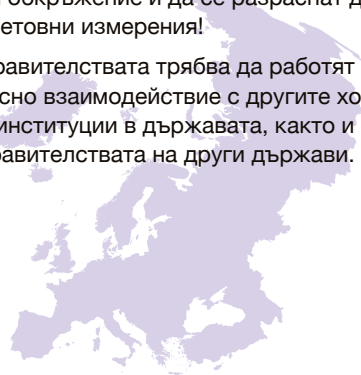
В тази брошура можете да намерите някои идеи

А в Хартата има още повече!

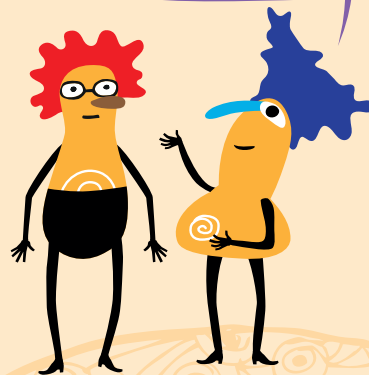
Сътрудничество

- ▶ Всички хора и всички институции трябва да си помагат взаимно за насърчване на ОДГ/ОПЧ.
- ▶ Сътрудничеството на различни равнища може да постигне много: дейностите в областта на ОДГ/ОПЧ могат да започнат в непосредственото ни обкръжение и да се разраснат до световни измерения!
- ▶ Правителствата трябва да работят в тясно взаимодействие с другите хора и институции в държавата, както и с правителствата на други държави.

Какво по-добро доказателство за това от Хартата?

Да, тя е резултат от международно сътрудничество между 47-те държави — членки на Съвета на Европа!

Обучение на преподаватели и на младежки лидери

- ▶ За преподавателите е важно да са подготвени да работят в областта на ОДГ/ОПЧ, ето защо те трябва да бъдат редовно обучавани.
- ▶ Правителствата трябва да осигурят програми за обучение на преподаватели и да предвидят средства и хора за тяхното осъществяване.

- Попитайте преподавателите си как са научили за ОДГ/ОПЧ. Попитайте ги кога за последен път са посещавали обучение на тази тема.
- Заедно с **учителя** си прегледайте възможностите за обучение за нея/него в рамките на програма „Песталоци“ на Съвета на Европа за обучение на специалисти в сферата на образованието: www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/
- Заедно с вашия **младежки лидер** прегледайте възможностите за обучение за нея/него в интернет страницата, посветена на младежкия сектор: www.coe.int/youth

Оценка

- ▶ Важно е да се анализира как е протекла дадена дейност, за да може тя да бъде усъвършенствана в бъдеще.
- ▶ Трябва да се поиска мнението на участниците в дейности в областта на ОДГ/ОПЧ.

Като цяло, имайте ли възможност да изразявате мнението си след дейност или урок, в които сте участвали?

може да бъде взето под внимание вашето мнение?

Изследвания

- ▶ Необходимо е да се събира информация относно ОДГ/ОПЧ: например, натрупан опит, методи или важни за учениците теми.
- ▶ Тази информация може да се използва, за да се определи дали развитието на ОДГ/ОПЧ на дадено място върви добре.
- ▶ Резултатите също така могат да ни подсказват идеи за усъвършенстване на ОДГ/ОПЧ.

Съюзът на ученици от средните училища в Сърбия (UNSS) организира изследване. Целта му беше да се потърси по-ефективен модел за ученическите съвети в страната. Един от инструментите в изследването беше въпросник, попълнен от 8500 ученици и 2000 учители. Те трябваше да посочат положителните и отрицателните страни на съветите, и да направят предложения за подобряване на положението. Един от въпросите беше дали учениците да гласуват в училищния съвет. Повече от 85% от учениците и повече от 50% от учителите отговориха с „ДА“. Тези резултати от изследването допринесоха в немалка степен за убеждаване на правителството да включи такива изменения в сръбския закон за образованието.

Споделяне на опит

Споделянето на опит и на примери за ОДГ/ОПЧ има само положителни страни:

- ▶ позволява да се избегне повторното използване на неработещи методи;
- ▶ може да вдъхновява други хора да възпроизведат на различни места успешния опит.

- Ако вашето училище или организация публикува бюлетин или има уебстраница, възползвайте се, за да опишете опита си с ОДГ/ОПЧ в класа или в групата си.

Кой от всички положителни примери, за които прочетохте в този документ, беше най-интересен за вас? Защо?

Информирани на всички

Колкото повече хора знаят за Хартата, толкова повече са възможностите за напредък в ОДГ/ОПЧ. Има много начини за информиране на хората. Тази брошура е един от тях.

„Light on the Rights“ („Да хвърлим светлина върху правата“) е съвместно организирана от OBESSU и от ESU кампания за подкрепа на Декларацията за правата на учениците. Беше организирана „автобусна обиколка“: членове на асоциациите организаторки пропътуваха цяла Европа с минибус с обозначенията на кампанията, като спираха в различни държави. Те бяха посрещани много ентузиастично. Тази кампания беше чудесна възможност за всички съюзи на ученици от средните училища в Европа да се представят и да подкрепят правата на учениците в своите държави.

Организационно бюро на съюзите на европейските ученици:
www.obessu.org

Съюз на европейските ученици:
www.esu-online.org

За да научите повече за кампанията:
<http://lightontherights.wetpaint.com>

Какви различни начини за информиране на хората за Хартата можете да измислите?

Демокрацията и правата на човека започват от нас! Всички ние можем да направим нещо, за да се превърнат те в реалност!

Образованието за демократично гражданство и образованието по правата на човека са отлични инструменти за това! Ние също можем да допринесем за по-широкото присъствие на ОДГ/ОПЧ сред нас.

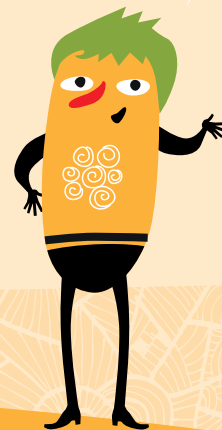

Сега, когато знаете малко повече за ОДГ/ОПЧ, кои свързани с него идеи бихте искали да споделите с приятелите си?

A large white rectangular area with horizontal dashed lines, intended for writing answers to the question.

Ще се радваме да прочетем тези идеи и да ни разкажете вашите мнения и опит. Можете да ги изпратите на адрес edchre@coe.int!

Тази публикация е разработена в сътрудничество с Дирекция „Демократично гражданство и участие“ (отдели „Образование“ и „Младеж“) и с програмата на Съвета на Европа „Изграждане на Европа за и с децата“. Проектът е реализиран с подкрепа и обратна връзка от много партньори, включително обучители на преподаватели, младежки НПО, деца и младежи. Изразяваме специална благодарност към OBESU (Организационно бюро на съюзите на европейските ученици) и към IFM-SEI (Международно движение на соколите - Социалистически интернационал на образованието).

Създаден през 1949 г., Съветът на Европа обединява 47 държави, които споделят ценностите на правата на човека, демокрацията и върховенството на закона. Хартата на Съвета на Европа за образование за демократично гражданство и образование по правата на човека е изработена за подкрепа на тези ценности в и чрез образованието. Настоящата версия на Хартата („Харта за всички“) е предназначена за всеки от нас и по-специално, за млади хора, които искат да разберат какво съдържа този международен правен документ и как той може да се използва за насърчаване на демокрацията и правата на човека в класните стаи, в младежките организации и в обществото като цяло.

► www.coe.int/edchre ◀

Mail: edchre@coe.int

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE